

Durmuş Hocaođlu

Dersimiz Milliyetçilik: XVIII

Pozitif Milliyetçilik: 17

Yeniçağ., “Analiz”., 13 Nisan 2007, Cuma., s.13
“Analiz” Sıra No: 514; 2007-029; Nisan-06

YENİÇAĞ

Gasset'nin “Bir ve Bütün Avrupa” idealini savunması örneğinde olduğu gibi, görmüş bulunuyoruz ki, fiilen altmış yılını doldurmuş bulunan tatbikatıyla da Avrupa Birliđi, milliyetçilik denen olgusal gerçekliğin ifnâ edilemeyip, bir millet hâlinde teşkilâtlanmanın ve bir milliyetçiliğin ancak, bir başka veya bir başka tür millet hâlinde teşkilâtlanma ve/veya bir başka veya bir başka tür milliyetçilik ile aşılabileceğinin en mümtaz ve en müşahhas misâllerinden birisini teşkil etmektedir. Bu ise, milliyetçiliğin tabiatı itibâriyle fitrî (innat) olduğunun en bedihî burhanlarından birisidir. Çünkü fitrat yaratılışa âittir ve bu da yine O'nun pozitif oluşunun bir göstergesidir aynı zamanda. Ne var ki fitrî olmak, bütün tezâhürlerinin de pozitif olmasının te'mînâtı değildir: Nasıl ki insanın, neslinin devâmı için üremesi şart olup bunun için de ona verilmiş olan cinsiyet ve şehvetin bu veri hâliyle müsbet olmalarına mukabil, bütün tezâhürlerinin müsbet olmaması gibi – olsaydı cinsî sapma diye birşey olmazdı – milliyetçiliğin de bütün tezâhürleri pozitif değildir; hattâ bir çetelesinin çıkarılmasının pek müşkil olmasına karşılık, muhtemelen menfisinin müsbetinden daha baskın olduğu dahi düşünülebilir – hâssaten Avrupâi milliyetçiliklerin birçoğunda vâki' olduğu gibi.

Şimdi tekrar bu kontekstte Avrupa Birliđi'ne avdet edelim: Avrupa Birliđi, görmüş olduk ki, pazara kadar devam edecek bir “birliktelik” değil mezara kadar ayakta kalacak bir “birlik” yaratabilmek için, bir “yeni millet” – “Avrupalı Milleti” – ve bir “yeni milliyetçilik” - “Avrupalı Milliyetçiliği” - ihdas etmek mecbûriyetindedir; ancak en büyük problem de tamı tamına burada ortaya çıkmaktadır: Gasset'nin, “kıt'anın halklarından bir yeni millet yaratmak” şeklinde târif ettiği bu teşebbüs acaba telâffuz edildiği kadar basit ve kolay mı? Şüphesiz bu suâlin tam cevâbı tarihin içinde, yaşayan görecektir; ancak şimdiden, pek de o kadar kolay olmasa gerek diyebiliriz. Tam ve kâmil mânâ ve muhtevâsıyla tipik bir “toplum mühendisliği” projesi olan bu azîm teşebbüsün önündeki en büyük mânî', hâli hâzırda mevcut olan milletler ve onların milliyetçilikleridir. Bu noktada belirtmek gerekir ki, masa başı plan ve projelerle cemiyetlerin tarihî birikimlerinin, atitüdlерinin, kültürlerinin sil baştan sıfırlanıp formatlanarak bir başka şekle tahvîli konusunda bilinen en büyük toplum mühendisliği teşebbüslerinden birisi dil felsefesinde “Kelime Fabrikasyonu” (Word Manufacturing) olup, ya - “Esperanto misâlinde olduğu gibi – külliye iflâsla netîcelenmiş, ya da – Türkçe'nin tasfiyesi misâlinde olduğu gibi – bir kültürel yıkıma sebebiyet vermiştir.

İmdi işbu bir “Avrupa Milleti” yaratma projesi de böyle bir âkıbete duçar olabilir; çünkü tarihe aşırı müdâhaledir ve sentetik bir karakteri vardır.

Daha önceki başka yazılarımda nisbeten mufassalan ele aldığım için burada tekrar etmekten imtinâ edeceğim bâzı araştırma verileri, millî kimliklere tekaddüm eden, onları ikincileştiren bir müşterek “Avrupalılık” kimliğinin muayyen bir miktar teşekkül etmiş olduğunu göstermektedir ki bunun gerçekten ciddiye alınır bir tarafı vardır. Ancak, henüz bu gelişme, bir bütün olarak mütâlea edildiğinde, millî kimliklere nisbetle hayli zayıf kalmaktadır. Hayli erken bir dönemde, 11 Mart 1882 tarihinde Sorbonne’da irad ettiği “Bir Millet Nedir?” (Qu’est-ce qu’une nation?) serlevhalı bir nutkunda konuya temas eden Ernest Renan *milletlerin ebedî bir şey olmadığını, bir gün biteceklerini ve onların yerini belki de Avrupa federasyonununun alacağını* söyledikten sonra şunları eklemiştir [*Nutuklar ve Konferanslar.*, Çeviren: Ziya Işan., M.E.B. Neşriyatı., Ankara, 1946., s.122-123]:

“Fakat yaşadığımız yüzyılın düzeni böyle değil. Bugün milletlerin mevcut olması iyi hattâ zarûrîdir. Onlar hürriyetin teminatıdır; dünyanın tek bir kanunu, bir tek sahibi olursa hürriyet kaybedilir.”

Pekâlâ; ya bu asırda? Acaba AB’nin âkıbeti nasıl olacaktır?

Nasıl olursa olsun, şimdilik şunu söylemekle iktifâ edelim: Eğer AB projesi başarısız olursa, bu, mevcut milletlerin ve milliyetçiliklerin, başarılı olursa “Avrupa Milliyeti”nin ve Avrupa Milliyetçiliği’nin zaferi olacaktır; ancak her iki hâlde de zafer “milliyetçilik”indir.

“Bir ve Bütün Bir Avrupa” idealini Avrupa
ufkunda sezen, ancak, vaktin henüz erken
olduğunu düşünen

Fransız filozof ve yazar

Joseph Ernest Renan (28 Şubat 1823 – 12 Ekim-1892)